

మను స్మృతి -08వ అధ్యాయం

08.001

వ్యవహారాన్ దిదృక్షంతు భ్రాహ్మణైః సహ పార్ధివః
మన్తజ్ఞైః మంత్రిభిశ్చైవ వినీతః ప్రవిశేత్ సభామ్

08-002

తత్సాసీనః స్థితో వాపి పాణి ముద్యమ్య దక్షిణం
వినీత వేషాభరణః హ్యే త్కార్యాణి కార్యిణం

08-003

ప్రత్యహం దేశ దృష్టైశ్చ శాస్త్ర దృష్టైశ్చ హేతుభిః
అష్టాదశసు మార్గేషు నిబద్ధాని పృథక్ పృథక్

08-004

తేషా మాద్య మృణా దానం నిక్షేపాః యస్మామి విక్రయః
సంభూయచ సముత్థానం దత్తస్యా నవకర్మ చ

08-005

వేతనస్యైవ చా దానం సంవిదశ్చ వృత్తిక్రమః
క్రయ విక్రయ సుశయో వివాదః స్వామి పాలయః

08-006

సీమా వివాద ధర్మశ్చ పారుష్యే దండ వాచికే
స్థేయం చ సాహసం చైవ స్త్రీ సంగ్రహణా మేవచ

08-007

స్త్రీ పుం ధర్మో విభాగశ్చ ద్యూత మాహ్వాయ మేవచ
వదా న్యష్టాదశైతాని వ్యవహార స్థితా విహ

08-008

ఏషు స్థానేషు భూయిష్టం వివాదం చరితాం నృణాం
ధర్మం శాశ్వత మాశ్రిత్య కుర్యాత్ కార్య వినిర్ణయం

08-009

యదా స్వయం న కుర్యాత్తు నృపతిః కార్య దర్శనం
తాదా నియుంజ్యాత్ విద్వాంసం భ్రాహ్మణం కార్య దర్శనే

08-010

సాఠిన్య కార్యాణి సంవశ్యేత్ సభ్యైరేవ త్రిభిర్వృతః
సభమేవ ప్రవిశ్యాన్య మాసీన స్థిత ఏవ వా

08-011

యస్మిన్ దేశే నిషీదంతి విప్రాః వేదవిదస్త్రయః
రాజా చాధిక్యతో విద్వాన్ బ్రహ్మణాస్తాం సభామ్ విదుః

08-012

ధర్మోద్ధ స్త్యధర్మేణ సభాం యత్ప్రోపత్సిత్తే

శల్యం చాస్య న కృతంతి నిందాస్తత్ర సభాసదః

08-013

సభాం వా న ప్రవేష్యం వక్తవ్యంవా సమంజసం
అబ్రువన్ విబ్రువన్ వాపి నరో భవతి కిల్బిషీ

08-014

యత్ర ధర్మో హ్యధర్మేణ సత్యం యత్రా నృతేన చ
హన్యతే ప్రేక్షమాణానాం హతా స్తత్ర సభాసదః

08-015

ధర్మో ఏవ హతో హంతి ధర్మో రక్షతి రక్షతః
తస్మాత్ ధర్మో న హంతవ్యః మా నో ధర్మ హతో ౨వధీత్
మను స్మృతి -08వ అధ్యాయం

08-016

వృషా హి భగవాన్ ధర్మః తస్య యః కురుతే హ్యలమ్
వృషలం తం విదుర్దేవాః తస్మాద్ధర్మం న లోపయేత్

09-017

ఏకఏవ సుహృతద్ధర్మో నిధనే వ్యనుయాతి యః
శరీరేణ సమం నాశమ్ సర్వ మన్యద్ధి గచ్ఛతి

09-018

పాదో ధర్మస్య కర్తారం పాద స్సాక్షిణ మృచ్ఛతి
పాద స్సభాసద స్సర్వాన్ పాదో రాజాన మృచ్ఛతి

09-019

రాజాభవత్యనే నాస్తు ముచ్యంతే చ సభాసదః
ఏనో గచ్ఛతి కర్తారం నిందార్హో యత్ర నింద్యతే

08-020

జాతిమాల్తోపజీవి వా కామం స్యా ద్బ్రాంహణ ఋషః
ధర్మ ప్రవక్తా నృపతే ర్నతు శూద్రః కథంచన

08-021

యస్య శూద్ర స్తు కురుతే రాజ్ఞో ధర్మ వివేచనం
తస్య సీదంతి తద్దాష్టం పంకే గౌరివ వశ్యత.

08-022

యదాష్టం శూద్ర భూయిష్టం నాస్తి క్రాంతం మద్విజం
నినశ్యత్యాశు తత్ప్రత్యన్నం దుర్భిక్షం వ్యాధి పీడితం

08-023

ధర్మాసన మధిష్ఠాయ సంపీతాంగమ్ సమాహితం
ప్రణమ్య లోక పాలేభ్యః కార్యాదర్శన సమారభే

08-024

అర్థా నార్థ పుభౌ బుద్ధ్వా ధర్మా ధర్మౌచ కేవలౌ
వర్ణ క్రమేణ సర్వాణి పశ్యేత్ కార్యాణి కార్యణం

08-025
బాహ్యై ర్విభావయ్యైః లింగైః భావ మంతర్గతం మన్యజాం
స్వర వర్ణేంగితాకారైః చక్షుషా చేష్టితేనచ

08-026
ఆకారై రింగితైర్గత్యా చేష్టయా భాషితేనచ
నేత్ర వక్త్ర వికారై శ్చ గృహ్యతే అంతర్గతం మనః

08-027
బాల దాయాదికం రిక్తం తావద్రాజాను పాలయేత్
యావ త్సన్యా త్సమావృత్తో యావచ్ఛాతీత శైశవః

08-028
హా పుత్రాసు చైవం స్యాద్రక్షణం లనిష్కులాసుచ
పతి వ్రతాసు చ స్త్రీషు విధవా స్వాతురాసుచ

08-029
జీవంతీనాం తు తాసాం యే తద్దరేయుః స్వబాంధవాః
తాశ్చిన్యా చ్చౌరదండేన ధార్మికః పృథివీ పతిః

08-030
ప్రణష్ట స్వామికం రిక్తం రాజా త్యజ్జం నిధాపయేత్
అర్వా క్షబ్దాద్ధరేత్ స్వామీ పరేణ నృపతి ర్హరేత్
మను స్మృతి -08వ అధ్యాయం

08-031
మమేదమితి యో బ్రూయాత్ సోఽనుయోజ్యో యథావిధి
సంవాద్య రూప సంఖ్యాదీన్ స్వామీ తత్ ద్రవ్య మర్హతి

08-032
అనేదమానో నష్టస్య దేశం కాలంచతత్కృతః
వర్ణం రూపం ప్రమాణం చ తత్సమం దండ మర్హతి

08-33
అదదీతా షడ్భాగం ప్రణష్టాధి గతాన్నపః
దశమం ద్వాదశం వాపి సతాం ధర్మ మను స్మరన్

08-034
ప్రణష్టాధి గతం ద్రవ్యం తిష్ఠేత్ యుక్తై రధిష్ఠితం
యంస్తత్ర చోరాన్ గృహీయాన్ తాన్ రాజభేన ఘాతయేత్

08-035
మమాయ మితియో బ్రూయా న్నిధిం సత్యేన మానవః
తస్యాదదీత షడ్భాగం రాజా ద్వాదశ మేవవా

08-036
అన్యతం తు వదన్ దండ్యాః స్వ విత్తాంశ మష్టకం

తస్మైవమా నిధానస్య సంఖ్యా యాల్పీయసీం కలాం

08-037
విద్యాంస్తు భ్రాహ్మణో దృష్ట్వా పూర్వోప విహితం నిధిం
అశేషతోఽ ప్యా దదీత సర్వస్యాధి పతిర్హిసః

08-038
యం తు పశ్యే న్నిధిం రాజా పురాణం విహితం క్షితౌ
తస్మాత్ ద్విజేభ్యో తత్సార్థం అర్థం కోశే ప్రవేశయేత్

08-039
నిధీనాంతు పురాణానాం ధాతునా మేవ చక్షితా
అర్థభాగ్రక్షణా ద్రాజా భూమే రధిపతిర్హిసః

08-40
దాతవ్యం సర్వ వర్ణేభ్యో రాజ్ఞా చోరైః హృతం ధనం
రాజా తదుపయుంజాన శ్చ రస్యాప్నోతి కిల్బిషం

08-041
జాతి జాన పదాన ధర్మాన్ శ్రేణీ ధర్మాం శ్చ ధర్మవిత్
సమీక్ష్య కుల ధర్మాం శ్చ స్వధర్మం ప్రతి పాదయేత్

08-042
స్వాని కర్మాణి కుర్వాణా దూరే సంతోపి మానవాః
ప్రియా భవంతి లోకస్య స్వే స్వే కర్మణ్యవస్థితాః

08-043
నోత్పాదయేత్ స్వయం కార్యం రాజా నావ్యస్య పూరుషః
నచ ప్రాపిత మన్యేవ గ్రసేదర్థం కథంచన

08-044
యథా నయత్ సృక్వాతైః మృగస్య మృగయుః పదం
నయే త్తథనుమానేన ధర్మస్య నృపతిః పదం

08-045
సత్యం మర్దంచ సంపశ్యేత్ ఆత్మానం అథసాన్క్షిణః
దేశం రూపంచ కాలంచ వ్యవహార విధౌ స్థితః

మను స్మృతి -08వ అధ్యాయం

08-046
సద్భి రాచరితం యత్యాత్ ధార్మికైశ్చ ద్విజాతిభిః
తద్దేశ కుల జాతీనాం అవిరుద్ధం ప్రకల్పయేత్

08-047
అధమ ర్ణాథ సిద్ధ్యర్థం ఉత్తమర్ణేన చోదితః
దాపయేత్ ధనికశ్చార్థం అధమర్ణా ద్విభావితం

08-048
యెర్వైరుపాయైర్ధం స్వం ప్రాప్నుయా దుత్తమర్ణికః

తై స్తై రుపాయై సంగృహ్య దాపయే దధమర్ణికం

08-049

ధర్మేణ వ్యవహారేణ ఛలేన చరితేనచ
ప్రయుక్తం సాధయే దధం పంచమేన బలేన చ

08-050

యః సాధయే దధం ఉత్తమర్ణో అధమర్ణికాత్
న స రాజ్ఞా భియో క్తవ్యః స్వకం సంసాధయన్ ధనం

08-051

అర్థేఽపవ్యయమానం తు కరణేన విభావితం
దాపయయేత్ ధనికస్యాద్ధం దండం లేశం చ శక్తితః

08-052

అహ్నవేఽపధమర్ణస్య దేహిత్వక్తస్య సంసది
అభియోక్తా దిశేద్దేశ్యం కరణం వాన్యదుద్దిశేత్

08-053

అదేశ్యం యశ్చ దిశతి నిర్దిశ్యాపహ్నుతే చ యుః
యశ్చాధరో త్తరానర్థాన్ విగీతా న్నవబుధ్యతే

08-054

అపది శ్యాపదేశ్యం చ పునర్యన్తస్వధావతి
సమ్యక్ ప్రణిహితం చార్థం పృష్టసన్నాభి నందతి

08-055

అసంభావ్యే సాక్షిభిశ్చ దేశే సంభావతే మిధః
నిరుచ్య మానం ప్రశ్నం చ నశ్చాద్యాపి నిష్పతేత్

08-056

బ్రూహి త్యుక్త్వా శ్చ న బ్రూయాత్ ఉక్తంచ న విభావయేత్
న చ పూర్వా పరం విద్యాత్ తస్మా దర్థా త్సహాయతే

08-057

సాక్షిణః సంతి మే త్యుక్త్వా దిశేత్సుక్తో దిశేన్నయః
ధర్మస్థః కారణై రేతైః హిసం తమసి నిర్దిశేత్

08-058

అభియోక్తాన చేద్బ్రూయః బధ్యో దండ్యశ్చ ధర్మతః
నచేత్రిషణ్ణాత్ ప్రబ్రూయా ధర్మం ప్రతి పరాజితః

08-059

యో యాపన్నిహ్నుతీతార్థం మిథ్యా యావతి వా వదేత్
తౌ నృపేణ హ్యధర్మజ్ఞౌ దాప్యౌ తద్విగుణం దమం

08-060

పృష్టాఽప వ్యయ మానస్తు కృతావస్థా ధనైషిణా
త్ర్యవరై స్సాక్షిభి ర్భావ్యో నృప బ్రాహ్మణ సన్నిధౌ
మను స్మృతి -08వ అధ్యాయం

08-061

యాదృశ ధనిభిః కార్యా వ్యవహారేషు సాక్షిణః
తాదృశాన సంప్రవక్ష్యామి యథా వాచ్యామృతం చతైః

08-062

గృహిణః పుతిణో నమౌలాః క్షత్ర విట్పూద్ర యోనయః
అర్ఘ్యక్తా సాక్ష్య మర్హంతి న యే కేచి దనాపతి

08-063

ఆప్తా స్సర్వేషు వర్ణేషు కార్యాః కార్యేషు సాక్షిణః
సర్వ ధర్మ విదో లుభా విపరీతాంస్తు వర్జయేత్

08-064

నార్థ సంబంధినో న సహాయా న వైరిణః
నదృష్ట దోషాః కర్తవ్యా నవ్యాధ్యారా న దూషితాః

08-065

న సాక్షీ నృపతిః కార్యః న కారుక కుశీ లవౌ
న శ్రోత్రియౌ న లింగస్థః న సంగేభ్యో వినిర్గతః

08-066

నా ద్యధీనో నవక్తవ్యో న దస్య ర్ష నవికర్మకృత్
న వృద్ధో న శిశుర్దైకో న వికలేంద్రియః

08-067

నార్తో న మత్తో నృత్తో న క్షుత్ తృష్ణాప వీడితః
న శ్రమార్తో న కామార్తో న కృద్ధో నాపి తస్కరః

08-068

స్త్రీణాం సాక్ష్యం స్త్రీయః కుర్యుః ద్విజానాం సదృశా ద్విజాః
శూద్రాశ్చ సంత శ్శూద్రాణామ్ అంత్యా నామ్ అంత్య యోనయః

08-069

అనుభావీ తు యః కశ్చిత్ కార్యాత్ సాక్ష్యం వివాదినామ్
అంతర్వేశ్మన్అరణ్యే వా శరీస్యారపి చాత్యయే

08-070

స్త్రీ యాప్య సంభవే కార్యం బాలేన ప్లవిరేణ వా
శిష్యేణ బంధునా వాపి దాసేన భృతకేనవా

08-071

బాల వృ ధ్ధాతురాణాం సాక్ష్యేషు వదతాం మృషా
జానీయాద స్థిరాం వాచమ్ ఉత్పిక్త మనసాం తథా

08-072

సాహసేషుచ సర్వేషు స్త్రీయ సంగ్రహణేషుచ
వాగ్దండ యోశ్చ పారుష్యే న పరీక్షేత సాక్షిణః

08-073

బహుత్వం పరిగృహ్ణాయా త్సాక్షి ద్వేధే నరాధిపః
సమేషు తు గుణోత్కృష్టాన్ గుణి ద్వేధే ద్విజోత్తమాన

08-074

సమక్షా దర్శనాత్ సాక్ష్యం శ్రవణా చైవ సిద్ధ్యతి
తత్ర సత్యం బృవన్ సాక్షి ధర్మార్థాభ్యాం న హీయతే

08-075

సాక్షీ దృశ్యతా దన్య ద్విబ్రువ న్నార్యసంసది
అవాజ్ఞరకమభ్యేతి ప్రేత్య స్వర్గాశ్చ హీయతే
మను స్మృతి -08వ అధ్యాయం

08-076

యత్రాని బద్ధోఽపీక్షిత శృణుయాద్వావాపి కించన
పృష్ట స్తత్రా పి తద్బ్రూయా ద్యథా దృష్టం యథా శ్రుతమ్

08-077

ఏకోఽఽ లుబ్ధాస్తు సాక్షీ స్యాత్ బహ్వః శుచి అపి న స్త్రియః
స్త్రీ బుద్ధేరస్థిరత్వాత్తు దోషైశ్చాన్యేషే యేవృతాః

08-078

స్వభావే నైవయద్బ్రూయుః తద్రాహ్యం వ్యవహారికం
అతో యదన్య ద్విబ్రూయుః ధరాక్షం తదపార్థకమ్

08-079

సభాంత సాక్షిణః ప్రాప్తా అవధి ప్రత్యర్థినన్నిధౌ
ప్రాడ్వివా కోనుయుంజిత విధి విధానేన సాంత్యయన్

08-080

యద్వయో రనయో ర్వేదకా ర్యేస్మిన్ చేష్టితం మిథః
తద్బ్రూత సర్వం సత్యేన యుష్మాకం హ్యత్ర సాక్షితా

08-881

సాత్యం సాక్ష్యే బ్రువన్ సాక్షీ లోకా నాప్నోతి పుష్కలాన్
అహ వాసుత్తమాం కీర్తిం వాగేషా బ్రహ్మ పూజితా

08-082

సాక్షేఽఅన్యతం వదన్ పాశైఃబధ్యతే వారుణైః భృశమ్
వివశ శృతమా జాతీః తస్మా త్సాక్ష్యం వదే దృతం

08-083

సత్యేన హూయతే సాక్షి ధర్మసత్యేన వర్తతే
తస్మా త్సత్యం హి వక్తవ్యం సర్వ వర్ణేషుసాక్షిభిః

08-084

అత్యైవ హ్యత్యాన సాక్షి గతిరాత్మా తథాత్మానః
మవమంస్థా స్వమాత్మానం సృణాం సాక్షిణ ముత్తమమ్

08-085

మన్యంతే వై పాపకృతో న కశ్చి త్సత్య తీతి నః
తాంస్తు ప్రవశ్యంతి స్వ స్వై వాంతర పూరుషః

08-086

ద్యౌ ర్భూమి రాపో హృదయం చం ధ్రాగ్ని యమానిలాః
రాత్రి సంధ్యే చ ధర్మశ్చ వృత్తజ్ఞా సర్వ దేహినామ్

08-087

దేవ భ్రాహ్మణ సాన్నిధ్యే సాక్ష్యం పృచ్ఛే దృతం ద్విజాన్
ఉదబ్జుఖాన్ ప్రాబ్జుఖాన్వా పూరాస్వ్థా వై శుచిశృచీన్

08-088

బ్రూహీతి భ్రాహ్మణం పృచ్ఛే త్సత్యం బ్రూహీతి పార్థివం
గో బీజ కాంచనై ర్దైక్యం శూద్రం సర్వైస్తు సాతకైః

08-089

బ్రహ్మస్మై యే స్మృతా లోకా యే చ స్త్రీ బాల ఘాతినః
మిత్ర ద్రుహః కృతఘ్నస్య తే తే స్యుః బ్రువతోమృషా

08-090

జన్మ ప్రభృతి యత్కించి త్పుణ్యం భద్ర త్వయా కృతమ్
త త్తే సర్వం శునో గచ్ఛే త్యది బ్రూయా స్త మన్యథా
మను స్మృతి -08వ అధ్యాయం

08-091

ఏకోఽఽహమ స్మీ త్యా త్మానం యత్సం కళ్యాణ మన్యసే
నిత్యం స్థిత స్తీ హృద్యేష పుణ్య పాపేక్షితా మునిః

08-092

యమో వైవస్వతో దేవో యస్తవైష హృదిస్థితః
తేన చేద వివాదస్తీ మా గంగాం మాకురూన్

08-093

నగ్నే ముండః కపాలేన భిక్షార్థీ క్షత్తిపాసితః
అంధ శృతుకులం గచ్ఛేత్ యస్సాన్య మన్యతం వదేత్

08-094

అవా క్చిరా స్త మన్యందే కిల్బిషీ నరకం ప్రజేత్
యః ప్రశ్నం వితథం బ్రూయా త్పుష్టస్సన్

08-095

అంధో మత్స్యా నివా శ్చాతి స నరః కంటకైస్సహ,
యో భాషతే ఽర్థ వైకల్యం అప్రత్యక్షం సభాంగతః

08-096

యస్య విద్వాన్ వదతః క్షేత్రజ్ఞో నాబభి శంకతే
తస్మాన్న దేవాః శ్రేయాంసం లోకేన్యం పురుషం విదుః

08-097

యావతోః బాంధవాన్ యస్మిన్ హంతి సాక్షేఽఽ నృతం వదన్

తావ త్సంఖ్యయా తస్మిన్ శృణు సామ్యాను పూర్వః

08-098

పంచ పశ్య నృతే హంతి దశహంతి గమానృతే
శతమాశ్య నృతే హంతి సహస్రం పురుషానృతే

08-099

హంతి జాతా న జాతాంశ్చ హిరణ్యార్థే యతః పదన్
సర్వం భూమ్య నృతే హంతి మాస్మ భూమ్య నృతం వదీః

08-100

అప్పు భూమి వదిత్యాహుః స్త్రీణాం భోగే చ మైధునే
అష్టేషు చైవ రత్నేషు సర్వేష్యశ్చ మయేషుచ

08-101

ఏతాన్ దోషా నవేక్ష్య త్వం సర్వా నృత భాషణే
యథా శ్రుతం యథా దృష్టం సర్వమేవాంజసా వద

08-102

గోరక్షా న్యణిజికాం స్తథా కారు కుశీ లవాన్
ప్రీచష్యాన్ వార్ధుషికాంశ్చైవ విప్రాన్ శూద్రవదాచరేత్

08-103

తద్వన్ ధర్మతోర్ధేషు జానన్త వ్యన్యథా నరః
స స్వర్గాశ్చ్యవతే లోకాత్ ధైమీ వదంతి తామ్

08-104

శూద్రవత్ క్షత్ర విప్రాణాం యత్ర రోక్తా భవేద్వదః
తత్ర వక్తవ్యం మనృతం తద్ధి సత్యా ద్విశిష్యతే

08-105

వాగ్దేవత్యైశ్చ చరుభిః చేరం స్త్రీ సరస్వతీమ్,
అన్యతస్యై నసన్తస్య కుర్వాణా నిష్కృతిం పరామ్
మను స్మృతి -08వ అధ్యాయం

08-106

కూశ్మాండైర్వాపి జాహు యాత్ పుత్రమగ్నో యథా విది,
ఉదిత్యుచా వా వారుణ్యాత్ వృచే నాభేవ తేనవా

08-107

త్రి వక్షాద బ్రువన్ సాక్ష్యం ఋణాదిషు సరోఽ గదః
తదృణం ప్రాప్నుయాత్సర్వం దశ బంధం చ సర్వతః

08-108

యత్ర దృశ్యేత సప్తాహాత్ ఉక్త వాక్యశ్చ సాక్షిణః
రోగోఽగ్ని ర్జ్ఞాతి మరణం ఋణం దాప్యో దమం చసః

08-109

అసాక్షి కేషు త్వర్ధేషు మిథో వివదమానయాః,
అవింద త్సర్వత సృత్యం శవతే నాపి లంభయేత్

08-110

మహర్షిభి దేవైశ్చ కార్యార్థం శపథాః కృతాః
వసిష్ఠాశ్చాపి శేపి పైజవనే నృపే

08-111

న వృథా శపథం కుర్యాత్ స్వల్పేఽపివ్యర్థే సరో బుధః
వృథా హి శపథం కుర్వన్ ప్రేత్య చేహ చ నశ్యతి

08-112

కామినీషు వివాహేషు గవాం భక్ష్యే తథేం ధనే
బ్రాహ్మణాభ్యుప పత్తౌచ శపథే నాస్తి పాతకం

08-113

సత్యేన శాపయేద్విప్రం క్షత్రియం వాహనాయుధైః
గో బీజ కాంచనై ర్దైశ్యం శూద్రం సర్వైస్తు పాతకైః

08-114

అగ్ని వాహారదేన మప్పు చైనం నిమజ్జయేత్
పుత్రదారస్య వాప్యేనం శిరాంసి స్పర్శయేత్పుథక్

08-115

యమిద్ధో న దహ త్యగ్ని రాషా నోన్మజ్జయంతి చ
న చార్తి మృచ్ఛతి క్షిప్రం స జ్ఞేయశ్చపథే శుచిః

08-116

వత్సస్య హ్యభిశ స్తస్య పురా భ్రాత్రా యవీయసా
నాగ్నర్షదాహ రోమాపి సత్యేన జగతః సృశః

08-117

యస్మిన్ యస్మిన్ వివాదేతు కౌట సాక్ష్యం కృతం భవేత్
తత్రత్కార్యం నివర్తేత కృతం చాప్య కృతం భవేత్

08-118

లోభా నోహో ద్భయా నైత్రా త్కామా త్కృథా తథైవ
అజ్ఞానా ద్బాల భావాచ్చ సాక్ష్యం వితథ ముచ్యతే

08-119

ఏషా మన్యతమే స్థానే యస్సాక్ష్య మనృతం వదేత్
తస్య దండ విశేషాం స్తు ప్రవక్ష్యా మను పూర్వశః

08-120

లోభా త్సహస్రం దండ్య స్తు మోహో త్పూర్వం తు సాహసం
భయాద్వే మధ్యమో దండే మైత్రా త్పూర్వం చతు ర్గుణం
మను స్మృతి -08వ అధ్యాయం

08-121

కామా ద్దశగుణం పూర్వం క్రోధాత్మనః పరం పరమ్
అజ్ఞానా ద్దేవ శతే పూర్ణే వాలి శ్యాచ్చత మేవ తు

08-122
 ఏతానాహుః కౌట సాక్ష్యే ప్రాక్తాన్ మనీషిభః
 ధర్మస్యా వ్యభిచారార్థ మధర్మ నియముయ చ

08-123
 కౌటసాక్ష్యంతు కుర్వాణాం స్త్రీన్వర్ణాన ధార్మికో నృపః
 ప్రవాసయే ద్దండయిత్వా బ్రంహ్మణం తు నివాసయేత్

08-124
 దశ స్థానాని దండస్య మను స్వయంభువోబ్రవీత్
 త్రిషు వర్ణేషు యాని స్యు రక్షతో బ్రాహ్మణోబ్రవిత్

08-125
 ఉష్ణ ముదరం జిహ్వ హస్తీ పాదేచ పంచమమ్
 చక్షుర్నాసా చ కర్ణౌచ ధనం దేహ తథైవ చ

08-126
 అనుబంధం పరిజ్ఞాయ దేశ కాలౌచ తత్త్వతః
 సారావరాధౌ చాలోక్య దండం దండ్యేషు పాతయేత్

08-127
 అధర్మం దండనం లోకే యశోఘ్నం కీర్తి నాశనమ్
 అస్వర్గ్యంచ పరత్యాపి తస్మాత్ పరివర్తయేత్

08-128
 అదండ్యాన్ దండయా న్నాజా దండ్యాం జ్యైవాప్య దండయన్
 అయశో మహ దాప్నోతి నరకం చైవ గచ్ఛతి

08-129
 వాగ్దండం ప్రథమం కుర్యా ద్దిగ్దండం తనంతరమ్
 తృతీయం ధనదండం తు వధ దండం మతః పరం

08-130
 వధేనాపి యదా త్యేతా నిగ్రహీతుం న శక్నుయాత్
 తథైషు సర్వ మస్మేత త్ప్రయుజీత చతుష్టయం

08-131
 లోక సంవ్యవహారార్థం యాస్సంజ్ఞా ప్రథితా భువి
 తాంస్తు రూప సువర్ణానాం తాః ప్రవక్ష్యామ్య శేషతః

08-132
 జాలాంతరగతే భానౌ యాత్మాన్వక్ష్యం దృశ్యతే రజః
 ప్రథమం తత్ ప్రమాణానాం త్రసరేణుం ప్రవక్షతే

08-133
 త్రసరేణవోఽఽష్టా విజ్ఞయా లిక్షేకా పరిమాణతః
 తా రాజ సర్వప స్తిన స్తీ త్రయో గౌరసర్వః

08-134
 సర్వపా షడ్యవో మధ్య స్త్రీయవం త్యేక కృష్ణలమ్

పంచ కృష్ణలకో మాషస్తీ సువర్ణస్తు షోడశ

08-135
 పలం సువర్ణాశ్చత్వారః పలాని ధరణం దశ
 ద్వే కృష్ణలే సమధృతే విజ్ఞేయో రౌప్య మాషకః
 మను స్మృతి -08వ అధ్యాయం

08-136
 తే షోడశ స్వాద్ధరణం పురాణజైవ రాజత
 కార్ణాపణస్తు విజ్ఞేయ స్తామిక్యః కర్ణకః పణః

08-137
 ధరణాని దశజ్ఞేయః శత మాసస్తు రాజతః
 తతు సావర్ణికో నిష్కౌ విజ్ఞేయస్తు ప్రమాణతః

08-138
 పణానామ్ ద్వేశతే సార్ధే ప్రథమ స్సాహసః స్మృతః
 మధ్యమం పంచ విజ్ఞేయః సహస్రం త్యేవ చోత్తమః

08-139
 ఋణే దేయే ప్రతిజ్ఞాతే పంచకం శతమర్హతి
 అపహ్నవే తద్విగుణం తన్మనో రనుశాసనమ్

08-140
 పసిష్ట విహితం వృద్ధిం సృజే ద్విస్త వర్ధిసిమ్
 ఆశీతి భాగం గృహ్ణీయా మాసా దావార్ధకశ్శతే

08-141
 ద్వికం శతంవా గృహ్ణీయా త్నతాం ధర్మ మనుసరన్
 ద్వికం శతంవా గృహ్ణీనో న భవిత్కర్ష కిల్బిషీ

08-142
 ద్వికం శతం చతుష్కం చ పంచకం చ శతం సమం
 మాసస్య వృద్ధిం గృహ్ణీయా ద్వర్ణానా మనుపూర్వః

08-143
 నత్యేవాధౌ సాపకారే కౌసేధీ వృద్ధి మాప్పుయాత్
 నచాధేః కాల సంరోధా ని సర్గోఽస్తి నవిక్రయః

08-144
 న భోక్తవ్యో బలాదాధి ర్భుంజానో వృద్ధిముత్సృజేత్
 మూత్యేన తోషయేచ్చైన మాధిస్తీనోఽసధా భవేత్

08-145
 అధిశ్చోప నిధిశ్చోభౌ న కాలత్యయ మర్హతః
 అపహార్యా భవేతాం తౌ ద్విర్లుకాల మవస్థితౌ

08-146
 సంప్రీత్యా భుచజ్య మానాని న శ్యంతి కదాచన
 ధేను రుష్ట్రా వహ న్నశ్వో యశ్చ దమ్యః ప్రయుజ్యతే

08-147

యత్కించి దశ వర్షాణి సన్నిధౌ ప్రేక్షతే ధనీ
భుజ్యమానం పరై స్తూష్ణీం న స తల్లబ్ధ మర్హతి

08-148

అజడచ్చదపా గండో విషయే చాస్య భుజ్యతే
భగ్గుం తద్వ్యహారేణ భోక్తా తద్రవ్య మర్హతి

08-149

అధి స్సీము బాలధనం నిక్షేపాప నిధీ స్త్రీయః
రాజస్వం శ్రోత్రీయస్వం చ న భోగేన ప్రణశ్యతి

08-150

యస్సామి నానుజ్ఞాత మాధిం భుంక్తేఽవిచక్షణః
తేనారకథ వృద్ధి ర్మోక్షవ్యా తస్య భోగస్యనిష్కృతిః